

Autor: Karel Veliký

Recenze sborníku *Tři svíce za budoucnost*

Stále více lidí cítí, že naše civilizace se nalézá v nějakém transformačním období...

„Survival“ byl vždy spíš disciplínou tzv. „radikální pravice“, tedy lidí, kteří se v anarchii a směřování demokracie necítí zrovna dobře a bezpečně. Že se ale tyto pocity po roce 2008 šíří i do „konformního středu“ ukazuje sborník *Tři svíce za budoucnost* s podtitulem „Návody a nápady jak přežít konec světa“. Jeho editor, filozofující geolog Václav Cílek, v předmluvě realisticky konstatuje:

„Prepping“ budoucí generace

Nějaký úplný konec fyzického světa je velmi nepravděpodobný. Dochází k němu doopravdy výjimečně. Nezahubí nás ani meteority ani potopa světa. Ale nějaké změny určitě budou. (...) Politika se nejenom u nás, ale prakticky všude stává byznysem, tedy povoláním sloužícím k vcelku bezmyšlenkovitému vydělávání peněz. Bude-li tento parazitismus na státních financích a chudších spoluobčanech pokračovat, dojde k vyprázdnění tohoto typu kapitalismu podobným způsobem, jako došlo k vyprázdnění socialismu, a režim se zhroutí do sebe.

Cílek se také netají s tím, že roky 1950 až 2010, pokládá za „ty nejvíc anomální v celé historii lidstva“ a současnou krizi za sice nechtěný, ale nutný obrat k „návratu k běžným lidským poměrům“. Zároveň však předesílá, že se „záměrně vyhýbá návrhům na ‚velká‘ politická řešení“, aby snad nebyl nařčen, že na dobu „poté“ nárokuje nějaký podíl na nové moci. Knížka je, přes své akademické kořeny („většina z nás častěji čte knihy, než pěstuje mrkev“), prý určena širokým vrstvám: „...píšeme pro těch 60% populace, jež nedosáhne na průměrnou mzdu a která postupně propadá zoufalství, protože má dojem, že se ocitla v ekonomické pasti.“ Co se z ní tyto lidé dozvědí?

Imploze systému je nastíněna v několika scénářích. Ten nejkatastrofičtější, dlouhodobé přežívání po náhlém a úplném kontinentální zhroucení, není brán v potaz, protože jak správně připomíná filozof Jan Sokol, spoléhat v takovém případě na nějaké domácí zásoby je dětinské, stačí vzít papír, tužku a počítat:

Soběstačným hospodařením bez průmyslové a jiné podpory se může uživit nanejvýš tak 20 až 30 lidí na čtvereční kilometr úrodné půdy, na území dnešní ČR tedy tak 2 až 3 miliony, a to za cenu holého přežívání.

To je vcelku nejpodstatnější informace celého sborníku. 1] Vzhledem k nepravděpodobnosti a hlavně nepředstavitelnosti apokalypsy, při níž by 7 až 8 milionů muselo zemřít nebo táhnout jinam, se však texty zaměřují „pouze“ na situace lokálních a dočasných kolapsů nebo

postupného, plíživého úpadku. V prvním případě se jedná např. o tzv. blackout, během nichž se velká města na dlouhé hodiny ba dny ocitnou bez energie, na níž jsou zcela závislá.

Po události ve Fukušimě hrozila v Japonsku odstávka jaderných elektráren přerůst v národní blackout. Okamžitě byla za obrovských zmatků zastavena většina vlaků. Tokio a okolní prefektury byly rozděleny na pět skupin, které měly být střídavě každé tři až šest hodin vypínány. Firmy nejprve zhasly reklamy. V zemi zavládl zmatek. Lidem se zdálo, že během několika hodin se čistá a blahobytná země začíná rozpadat. U benzínových pump se tvořily pětihodinové fronty, anebo benzín prostě došel. Během dne bylo vyprodáno mnoho potravin, protože se zhroutila distribuce. (...) Do zasažené oblasti se určitá forma pořádku vrátila až třetí týden, kdy bylo obnoveno elektrické vedení, vodovod a pravidelné dodávky potravin.

(Jak by asi ve srovnání s ukázněnými Japonci obstáli Češi?)

Druhou možnost představuje situace, kdy se energie pro značnou část populace bude pozvolna stávat luxusem a bude klesat – hlavně mimo velká centra – spolehlivost a kvalita jejích dodávek. K tomu se mj. dočteme:

Neoliberální ekonomie ignoruje fyziku. Energetický systém určují fyzikální zákony a jejich ignorování vyústí v energetickou a tím i společenskou krizi. (...) Když chybějí peníze, neoliberální ekonom je nechá natisknout. Sedlák ví, že u půdy a surovin to tak jednoduše nejde. (...) Za nezřízenou těžbu fosilních surovin pro zajišťování pohodlného života obyvatel průmyslově rozvinuté části světa bude lidstvo po právu „odměněno“ návratem zpět ke skromnosti... Dopady omezenosti zdrojů na bezpečnost budou eskalovat v letech 2025 – 2040.

(...alespoň podle analýz Centra pro transformaci Bundeswehru.)

Jak se tedy připravovat a bránit? Praktické návody pro překonání civilizačního výpadku v délce trvání do jednoho měsíce představují příspěvky jako „Filtrování vody“, „Když neteče voda“, „Zavřeli hospodu a samoobsluhu, co budeme jíst?“, „Až nebude elektřina“, „Konec světa na malém městě“, „Co lidé potřebují po přírodní katastrofě“, „Vietnamci a Katrina“ a „Několik patron – poučení z přírodních katastrof“, odkud citujeme:

Na severní Moravě trvala krizová situace jen krátce a lidé byli na sebe hodní, pomáhali si víc než jindy. Naopak největším šokem pro mou známou z New Orleans byla rychlost, s jakou zmizel pověstný americký optimismus a vstřícnost. Lidé první den sdíleli potraviny, slibovali si pomoc, třetí den si již zbylý chleba začali krást. Auto bylo nutno hlídat v noci se zbraní. To však spíše kvůli bezmocnosti policie a aktivaci místních gangů. Zločinci, opilí náhlou beztrestností, pochodovali v pravé poledne s automatickými zbraněmi na ramenou. Lidé i policie se schovávali. Tehdy však ohrožení začali zas táhnout za jeden provaz a zorganizovali domobranu. Největším problémem byl nedostatek střeliva. Puška se našla skoro v každé domácnosti, avšak jen několik patron. V běžném životě člověk s dlouhými přestřelkami nepočítá, zatímco gangy měly munice dost.

(Jak to kdysi psali v Národní myšlence? „Samonabíjecí puška, zlaté mince a pluh s koněm představují v jistých ohledech stále větší hodnoty než zaměstnání u nadnárodní firmy, zlatá kreditka a nejnovější elektronika.“)

V dlouhodobém horizontu „zániku Západu“ – tak jak ho teď známe – uvažují a radí autoři článků typu „Rybářem v postcivilizačních Čechách“, „Sadařem na konci světa“, „Obrana kozy“, „Comeback ovce Jakobovy“, „Jak zúrodnit nepřírodní biotop“, „Rozmanitostí proti škůdcům a zlodějům“, „Místní výměnný obchod“, „Samozásobitel“, „Skladovatelnost nafty a benzínu“, „Co na zahradu“, „Nauč se běhat a udělej si doma ty nejlepší sandály“, „Stravovací návyky hraběte Monte Christa v pevnosti If“, či „Poměr obdělávané půdy a spotřeby potravin“. Spadá sem též hojnost jednotlivých zvláštních receptů, včetně těch pravěkých a středověkých: na „Pivní polévky“, „Jak se vaří rýže na Sumatře“, s „Valachem v kuchyni“, „Co s plesnivějícím česnekem“ apod.

Sborník vymezuje a určuje (sociologická a filozofická část) také příčiny tohoto „směřování k zániku“, aniž by se ovšem zároveň pokoušel předstírat, že na obrat ještě není pozdě („kolaps institucí zoufale předlužených států je neodvratný“). Zde je nutno vyzdvihnout, že ačkoli četní autoři mají vyloženě zelenorudé a liberální pozadí, a vůbec všichni patří k tzv. „slušným lidem“ (Gutmenschen), říkají najednou věci, před nimiž osobnosti z „radikálně pravicového“ milieu, které jsou v této „slušné společnosti“ doposud na indexu, varovali už celá desetiletí! Namátkou – energetik Ivan Beneš ve své stati „Energetická krize versus krize ignorance“ doznává, že „mnoho našich představ se ukázalo poměrně naivních“, neboť svět je po rozbití geopolitické bipolarity mnohem méně bezpečný a „situace se bude patrně zhoršovat“:

Zpráva pojišťovny Lloyd's uvádí, že (...) evropské území může být postiženo masivní migrací zoufalého obyvatelstva ze zemí, kde v důsledku klimatické změny nebudou voda a potraviny (Afrika, Blízký východ. Zpráva spojeného velení amerických vojenských sil připomíná rovněž riziko rozpadu států a regionální krize a předpokládá kolem roku 2030 zesílení soupeření o zdroje – především energii, vodu a potraviny.

(My dodáváme, že „vládnoucí kruhy“ USA se v tomto ohledu činí seč mohou, jen aby Evropu oslabily přívaly uprchlíků právě ze zemí Blízkého východu a Severní Afriky, kde byly „jasmínovými revolucemi“ rozpoutány války – na možné projevy klimatického strašáka přitom ještě ani nedošlo!)

Beneš už také ví, že globální hráči naši naivitu nesdíleli, že většina vládců vyspělého světa byla již před dvaceti lety „dobře zorientována“. 2] A když cituje profesora Beddingtona z Imperial College, který teď tvrdí, že kolem roku 2030 postihne lidstvo znásobený efekt několika krizí najednou a nazývá to „perfektní bouře“, opakuje vlastně Fayeho tezi o „konvergenci katastrof“ z konce 90. let. A nezpochybňuje-li „základní důležitost energetické vazby“ Evropy na Rusko (včetně jaderné), nelze si nevzpomenout na Fayeho koncept „Evrosibiře“, resp. Evro-Rusi. S Fayem souzní i levicový sociolog Jan Keller, když vidí střední vrstvy jako „posledního fungujícího sponzora zbytků sociálního státu, jehož pomoc samy očekávat nemohou, dokud neklesnou ještě níže“ („Svět po konci tří světů“). 3] Blízko má

Keller i k Lesteru C. Thurowovi, autoru *Budoucnosti kapitalismu* (1996), kterou spatřoval v jeho sociální refeudalizaci (viz Lidové noviny z 19. 11. 1998: „Přijde nová revoluce a po ní nový středověk“). Filozof Erazim Kohák zdůrazňuje, že „nový řád může vzniknout jen za cenu rizika“ a svůj článek „Kde končí svět“ končí slovy, že tedy „**Je třeba riskovat**“. Chemik Jiří Hanika odhaluje protimluv fráze „udržitelný rozvoj společnosti“, lze totiž mluvit nanejvýš o „udržitelné stagnaci“ a docela vážně očekává „renesanci chovu hospodářských zvířat pro umožnění dopravy“. Za zvlášť cennou v jeho důležité stati „Chemie na konci světa“ pokládáme připomínku o energetické a technologické náročnosti výroby solárních kolektorů a rotorů větrných turbín, což jejich využitelnost a hlavně rozšířenost v podmínkách reagrarizovaných a sociálně refeudalizovaných společenství evidentně snižuje. Cílek pak opatrně naznačuje, že „smrti bude třeba vtisknout pozitivní náboj“, jako se o to snažilo baroko po třicetileté válce nebo gotika po morových ranách (z čehož ovšem plyne i naděje na duchovní obrodu: na jakousi „novou gotiku“ či „nové baroko“). A dovoluje si odhadnout, že „některé z budoucích konfliktů, nebudou mít své kořeny v politice či ekonomice, ale dávno známém pocitu *je nás moc*.“ („Smrtholka a Smrtohnát“). V tom s ním souhlasí fyzik Milan Kašík v „Kam směřuje vývoj populace“, přičemž z demografického stavu bílé Evropy je zároveň jasné, že nebezpečí tu hrozí výhradně ze strany „exponenciální exploze“ barevných populací (které ještě napomáhají iniciativy jako Lékaři bez hranic a programy církevní charity!). „Růst populace na konečné Zemi jednou skončí. Jak“, táže se Kašík? To je otevřené. Každopádně ceníme, že se sborník nevyhýbá tematizaci oprávněnosti „připravených“ bránit si své zdroje před vyrabováním od nepřipraveného davu („Obrana kozy“) se zbraněmi v rukou: „Nakonec jsme se shodli, že než si ukládat peníze do nějakého fondu na stáří, začneme raději šetřit na pistoli a žena furiantsky dodala, že brokovnice by byla na obranu baráku lepší“, píše s gustem výtvarník Marian Palla („Umění na konci světa“). Co ve sborníku ale opravdu chybí, je alespoň náznak postoje k eutanazii (jako „asistovanému sebeusmrcení“), jejíž naléhavost bude ve stárnoucí Evropě jen narůstat. 4]

Dokončení příště

Poznámky DP:

1) Druhá věc je, že pan profesor už nedomýšlí, že stát, který si – údajně na obranu svého území – vydržuje armádu, současně umožňuje, aby se na jeho území trvale usazovala etnicky tak cizorodá vietnamská populace (střízlivý odhad 65 tisíc jedinců), nemluvě už o neřešené otázce nekontrolovaného růstu cikánského obyvatelstva.

2) Zato Dolejšího „Analýza“ už před dvaceti lety u „slušných“ platila – stejně jako dnes – za blábol od A do Z.

3) Guillaume Faye: **Proč bojujeme**. Ke „konvergenci katastrof“ na str. 87, ke „střední třídě“ kapitola „Blokovaná společnost“ na str. 12.

4) Asi 4, 8 milionů obyvatel v oblasti EU má příznaky demence; 1, 2 milionu má Parkinsonovu nemoc. Nárůst pro nejbližší roky se odhaduje až o 50% (**Etické problémy medicíny na prahu 21. století**, Praha 2014, str. 188). Udržet toto nelidsky gigantické sanatorium (neurologickou

DÉLSKÝ POTÁPEČ

nemocí trpí více než 50 milionů Evropanů!) po „konci světa“ bude nemožné – už nyní je proto třeba připravovat institucionální zakotvení, neboť živelná „řešení“ „poté“ nevyhnutelně budou ještě tvrdší.